

**INFORMATION MEASURES OF THE MINISTRY OF JUSTICE
OF UKRAINE
ON THE IMPLEMENTATION OF THE OVERALL NATIONAL
LEGISLATION PROJECT "I HAVE THE RIGHT"**

**ІНФОРМАЦІЙНІ ЗАХОДИ МІНІСТЕРСТВА ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
З РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАГАЛЬНОНАЦІОНАЛЬНОГО
ПРАВООПРОСВІТНИЦЬКОГО ПРОЄКТУ «Я МАЮ ПРАВО»**

ABSTRACT

The article reveals the urgent problem of ensuring the constitutional rights of Ukrainian citizens, in particular the right to information access and to familiarize themselves with the mechanisms for protecting their rights in everyday life. A significant role in this process is played by the information activities of public authorities, who are responsible for ensuring the civil rights of the inhabitants of their country. In order to increase the legal literacy of Ukrainians and to inform the population about the existing legal mechanisms for protecting their rights, on June 7, 2017, a national human rights education project of the Ministry of Justice of Ukraine "I HAVE LAW" was launched. The main objective of the project is to provide citizens of Ukraine with information about the rights guaranteed by the Constitution and laws of Ukraine, to teach these rights, how to exercise them and how do they protect. Implementation of the project is planned until 2022. Project slogan: I KNOW! ACTION! PROTECT! I know my rights. I use them and know what to do when my rights are violated. I protect myself according to the laws, and the state protects me and my rights. To clarify the objectives of this project and its implementation, the Ministry of Justice of Ukraine widely uses various informational events, during which citizens are informed and specific recommendations are provided on protecting their rights on the most pressing issues. Depending on the current legal needs of society, the project defines socially significant blocks for protecting the rights of citizens, in accordance with which awareness-raising campaigns are conducted. Analysis of the activities conducted by the Ministry of Justice within the "I have a right!" project in 2017 – 2019 has enabled to classify the informational campaigns performed by two main criteria – their reach and target audience. The instruments of those campaigns' implementation and the main channels are shown.

The dissemination of legal knowledge within the framework of the project helps to attract citizens to legal activity and legal norms of behavior. In 2017-2019, the project covered more than 15 million (36%) of citizens throughout the country. In 2019, the project was among the 30 finalists of the international competition "World Justice Challenge 2019: Access to Justice Solutions", due to the fact that it aims to recognize best practices and successful solutions in the field of justice that contribute to the establishment of the rule of law.

So, the effects achieved by the Ministry of Justice from the "I have a right!" project & activities show that it has reached its underlying strategic goals. Notwithstanding – some activities need to be worked on further.

Keywords: *informational event, informational campaign, law educational project "I have the right".*

Постановка проблеми. Сучасний етап світової цивілізації прийнято характеризувати як нову форму існування суспільства. В ній переважає інформаційний чинник, що продовжує вкорінюватись в різних сферах діяльності, утворюючи принципово нові форми комунікації між суб'єктами. Це, в свою чергу, відкриває нові можливості, зокрема у репрезентації різноманітних заходів. За таких умов інформація перетворюється на специфічний інструмент, а іноді навіть на зброю, що визначає успішність задуманого.

З метою підвищення правової свідомості українців та інформування громадян щодо механізмів захисту їхніх прав у повсякденному житті у правовий спосіб 7 червня 2017 р. стартував загальнонаціональний правопросвітницький проєкт Міністерства юстиції України «Я МАЮ ПРАВО!». Його завданням є надати українцям інформацію про права, які гарантовані їм Конституцією і законами України, навчити використовувати ці права. Реалізація проєкту планувалася на 2017-2019 рр., але була продовжена до 2022 р.

Залучення інформаційних заходів для роз'яснення цілей даного проєкту та його реалізації є насамперед кроком до зміни свідомості громадян України у питаннях розуміння своїх прав та вміння їх захищати. Найбільш масштабними заходами його супроводу є проведення інформаційних кампаній. Їхнє застосування є логічним, зважаючи на те, що вони передбачають проведення системно пов'язаних між собою менших за часом і дією інформаційних заходів. У рамках проєкту проводиться інформування громадян та надання практичних рекомендацій щодо захисту їх прав за найбільш актуальними напрямками. Поширення правових знань повинне сприяти залученню громадян до правової активності та правосвідомої поведінки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Актуальність проблеми використання інформаційних заходів для реалізації певної програми або проєкту обумовлює й інтерес до неї науковців. У загальному вигляді над проблемою інформаційної діяльності державних установ працювали Ю. Арський (Арський, 1996), Д. Браїант (Браїант, 2008), Є. Єрмолович (Єрмолович, 2010), В. Рихлік (Рихлік, 2013), О. Тимченко (Тимченко, 2013), О. Троценко (Троценко, 2014), П. Чернозубенко (Чернозубенко, 2011) та ін. Проблемам стратегічних комунікацій присвятили свої дослідження Є. Виноградова (Виноградова, 2013), О. Курбан (Курбан, 2016), Є. Пашенцев (Пашенцев, 2014), Г. Почепцов (Почепцов, 2000; 2015). В останні роки збільшився інтерес науковців до ефективності використання PR-технологій для реалізації певних проєктів. На цю тему писали Є. Єрмолович (Єрмолович, 2010), О. Пріпутніков (Пріпутніков, 2005), В. Рихлік (Рихлік, 2013), П. Чернозубенко (Чернозубенко, 2011).

Науковці В. Іванов, В. Бугрим, А. Башук, Н. Білан у своїй колективній праці (Іванов&Бугрим, 2011) основну увагу приділили процесу підготовки інформаційно-комунікативних матеріалів і специфіці медіапіару, типології зв'язків із громадськістю, її стратегії та тактиці.

Проблемі безпосередньої організації та проведення інформаційних кампаній присвятили свої дослідження О. Тимченко (Тимченко, 2013), О. Троценко (Троценко, 2014) та авторський колектив: Т. Марочко, Є. Ромат, А. Стрелковська, Т. Хімченко (Марочко&Ромат, 2007).

Мета статті полягає в визначенні особливостей інформаційних заходів Міністерства юстиції України з метою реалізації загальнонаціонального правопросвітницького проєкту «Я маю право».

Виклад основного матеріалу. Інформаційна діяльність сьогодні розуміється як сукупність дій, спрямованих на задоволення інформаційних потреб громадян, юридичних осіб і держави. Ст. 9 Закону України «Про інформацію» зазначає, що «основними видами інформаційної діяльності є створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорона та захист інформації» (Про інформацію: закон України). Для того, щоб громадяни мали можливість реалізувати свої потреби, права на інформацію органи державної влади та органи місцевого самоврядування створюють різноманітні інформаційні служби, системи, мережі, бази даних і банки даних, проводять інформаційні кампанії. Проведення ефективної інформаційної роботи передбачає розуміння мети та цілей діяльності, наявність суб'єкта та об'єкта інформаційної діяльності; використання різних джерел, форм та методів інформаційної діяльності, які мають принести певні результати. Найбільш значущими напрямками інформаційної діяльності є політичний, економічний, соціальний, духовний, екологічний, науково-технічний та міжнародний (Марочко&Ромат, 2007). Обов'язком держави є забезпечення розвитку та функціонування

інформаційних систем, гарантування громадянам права на свободу та реалізацію права на доступ до інформації та її використання.

Сьогодні переважна більшість урядових і неурядових програм, проєктів запроваджується у життя за допомогою здійснення інформаційної підтримки, інформаційних кампаній, які проводяться з метою роз'яснення їх основних положень та значення.

Саме поняття «інформаційна кампанія» дозволяє відрізнити поодинокі дії і спонтанні інформаційні акції від комплексних, заздалегідь запланованих і погоджених дій в сфері політичних комунікацій за певною програмою. За визначенням Є. Тихомирової, інформаційна кампанія – це спланований з певними цілями і завданнями потік інформації, який розповсюджується за допомогою різних засобів і каналів масового й індивідуального інформування, характеризується тривалістю в часі та інтенсивністю (Тихомирова, 2001: 209). Головною причиною проведення такої кампанії є необхідність інформаційної підтримки основних цілей організаторів тієї чи іншої політичної акції для формування сприятливої громадської думки (Марочко&Ромат, 2007:58).

Засоби масової інформації сьогодні стали головним інструментом формування громадської думки. ЗМІ виділяють окремі елементи із загальної маси культурних явищ і надають їм особливої ваги, підвищують цінність однієї ідеї, знецінюють іншу, поляризуючи таким чином все поле культури. Як стверджував французький філософ та психолог Абраам Андре Моль те, що не потрапило в канали масової комунікації, в наш час майже не впливає на розвиток суспільства (Моль, 1973: 27).

Складовою частиною будь якої інформаційної кампанії виступає інформаційний захід–суспільно значуща, цільова, планова акція, що проводиться організацією або на її замовлення з метою досягнення PR-результату. Інформаційний захід має конкретну мету: він планується і проводиться з розрахунком на певний ефект, на досягнення певних результатів.

Актуальною проблемою в наш час є розуміння громадянами України своїх прав та можливостей їх захисту. В цій площині на перше місце виходить проблема забезпечення громадян України інформацією про їх права та свободи, форми та методи їх захисту. Право на інформацію є одним із фундаментальних прав, яке забезпечує розвиток особистості, функціонування правової держави, розвиток та становлення громадянського суспільства, і в той же час, є передумовою існування демократичного устрою держави. Комплекс питань, пов'язаних із правом на інформацію, наявністю чи відсутністю таких прав, визначає рівень демократичності суспільства, дотримання загально визнаних у світі прав і свобод людини та громадянина.

В останні роки можна спостерігати деяке покращення роботи органів державної влади та місцевого самоврядування в Україні у сфері доступу до інформації. Зокрема, це прийняття Закону України «Про доступ до публічної інформації» (Про доступ до публічної інформації: Закон України), створення систем обліку публічної інформації, спеціальних підрозділів і відділів у органах державної влади, які займаються питаннями забезпечення доступу до інформації про діяльність відповідного органу. Більше уваги приділяється питанням надання інформації на запити громадян, активному інформуванню громадськості, а також більш широкому висвітленню інформації на сайтах органів державної влади тощо. Але певні проблеми ще залишаються, зокрема у сфері обізнаності громадянами України своїх прав та можливостями їх захисту.

Конституція України містить положення про те, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека в Україні визначені як вища соціальна цінність, а права і свободи людини та їхня гарантія визначають сенс і спрямування діяльності держави (Конституція України). Відповідно до українського законодавства основне право громадянина – це його можливість здійснювати певні дії для задоволення своїх життєво важливих матеріальних і духовних інтересів, установлених державою і закріплених у Конституції та інших нормативно-правових актах.

Але сьогодні можемо констатувати, що майже за 30 років незалежності України принципи прав людини, закладені в законодавстві, більшою мірою поки що так і залишилися проєктами, хоча поступово реалізуються у громадянському суспільстві та механізмах державного управління. В Україні кроки до реального захисту прав і свобод почалися тільки з набуттям незалежності. Але ще і дотепер немає практично жодного права людини, яке б не порушувалося в тій чи іншій мірі. При цьому мається на увазі не вчинення злочинів проти громадян з боку кримінальних осіб чи угруповань, а саме недосконала державна політика щодо забезпечення реалізації цих прав громадян. Серед головних викликів правам людини в Україні можна назвати: діяльність органів державного управління не в повну силу; низький рівень доходу українців, що робить їх зручним об'єктом для маніпулювання з боку власників капіталів; роз'єднаність різних соціально-культурних груп; брак ефективної взаємодії державних органів та правозахисників; відсутність належного дотримання законодавчих норм права; недостатня правова грамотність населення.

З метою підвищення рівня правової культури та правової свідомості громадян Міністерство юстиції України 7 червня 2017 р. почало реалізацію загальнонаціонального правопросвітницького проєкту «Я МАЮ ПРАВО»! – першого в Європі правопросвітницького проєкту у масштабах усієї країни.

Проєкт реалізується [Міністерством юстиції України](#) у співпраці з системою безоплатної правової допомоги (БПД), територіальними органами юстиції, а також за сприяння усіх органів виконавчої влади, місцевого самоврядування та за підтримки програми USAID «Нове правосуддя», Міжнародного фонду «Відродження», інших міжнародних партнерів.

Проєкт інформує громадян про їхні права та пояснює, як ці права захищати. Одним з його ключових елементів є надання безоплатної правової допомоги – дієвого та ефективного механізму захисту прав кожного громадянина.

13 вересня 2017 року розпорядженням Кабінету Міністрів України № 638-р проєкту було надано статус національного. 10 листопада 2017 року Проєкт презентували на засіданні Національної ради реформ.

Національною радою реформ більшістю голосів було схвалено Стратегію інформування громадян України про гарантовані їх Конституцією та законами України права на період до 2019 р., яка мала бути реалізованою в межах проєкту «Я МАЮ ПРАВО!». Вказана Стратегія затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20 грудня 2017 року № 1012 (Про схвалення Стратегії інформування громадян). 17 липня 2019 року на засіданні Кабінету Міністрів України було прийнято розпорядження «Про реалізацію правопросвітницького проєкту «Я маю право!» у 2020–2022 роках» (Про реалізацію правопросвітницького проєкту). Уряд підтримав ініціативу Міністерства юстиції продовжити реалізацію проєкту на строк до 2022 року.

Слоган проєкту: ЗНАЮ! ДІЮ! ЗАХИЩАЮ! Знаю свої права. Користуюсь ними і знаю, що треба робити, коли мої права порушують. Захищаю себе згідно з законами, а держава захищає мене і мої права.

Зрозуміло, що реалізація такого загальнонаціонального проєкту не могла відбутися без належної інформаційної підтримки та проведення спеціальних цілеспрямованих інформаційних кампаній. Вже на перших кроках її запровадження були розроблені, надруковані та розповсюджені перші тиражі інформаційних буклетів; розроблені та розміщені макети зовнішньої реклами (соціальна реклама); розроблена серія соціальних відео-роликів (соціальна реклама); проведена серія правопросвітницьких заходів за участю ГТУЮ та БПД по всій території України (на постійній основі); підготовлена онлайн платформа проєкту pravo.minjust.gov.ua (постійно діюча).

Залежно від актуальних правових потреб суспільства, в межах проєкту визначаються соціально значимі блоки захисту прав громадян, відповідно до яких проводяться інформаційно-просвітницькі кампанії.

Аналіз «Плану заходів Міністерства юстиції України з реалізації правопросвітницького проєкту «Я маю право!» у 2017–2019 роках» (Наказ Міністерства юстиції України №3743/7) та відповідного плану заходів у 2020 – 2022 роках (Наказ Міністерства юстиції України № 2633/5) дозволяє виокремити два типи інформаційно-просвітницьких кампаній:

- за масштабами їх реалізації: по всій території України та на регіональному рівні;
- за цільовою аудиторією: для всіх категорій населення та для окремих категорій осіб, зокрема, інформаційну кампанію на підтримку змін до законодавства щодо посилення захисту права дитини на належне утримання шляхом вдосконалення порядку примусового стягнення заборгованості із сплати аліментів; розробка інформаційних матеріалів, інформування у засобах масової інформації, надання консультацій для учасників антитерористичної операції та внутрішньо переміщених осіб; проведення роз'яснювальної роботи в установах пенітенціарної системи. Визначені інструменти їх реалізації, зокрема (Наказ Міністерства юстиції України №3743/7):

- розробка та розповсюдження серед населення, підприємств, установ, навчальних закладів інформаційних друкованих та електронних матеріалів (буклетів, бюлетнів, брошур); інформаційного друкованого видання на правову тематику;

- розміщення зовнішньої реклами як соціальної (плакатів, біг-бордів, сіті-лайтів);
- висвітлення заходів із реалізації проєкту у засобах масової інформації, соціальних мережах, на веб-сайті;

- організація виступів у засобах масової інформації з питань роз'яснення громадянам України їх прав у різних сферах життя;

- створення та трансляція соціальних аудіо- та відеороликів на правову тематику у засобах масової інформації, громадському транспорті, громадських місцях;

- регулярне оновлення веб-сайту pravo.minjust.gov.ua інформаційними, фото- та відеоматеріалами на правову тематику;

- забезпечення проведення науково-практичних конференцій, семінарів, круглих столів, дискусій, майстер-класів експертів, фахівців, юристів;

- організація та проведення в школах уроків, заходів інформаційного та правоосвітнього характеру «Я маю право!»;

- розробка методичного посібника «Права людини для дітей: посібник для вчителів та тренерів»;

- організація та проведення у закладах вищої освіти лекцій та заходів інформаційного та правоосвітнього характеру «Я маю право!».

Передбачене також залучення інноваційних інструментів і рішень для спрощення доступу людей до правової інформації: онлайн додатки, чат-боти, додатки для мобільних телефонів тощо; поширення інформації про проєкт «Я маю право!» на офіційних вебсайтах органів виконавчої влади та Єдиному вебпорталі Кабінету Міністрів України (Наказ Міністерства юстиції України № 2633/5).

Тематичні напрями інформаційно-просвітницьких кампаній визначаються як пріоритетні на кожний рік і в цілому представлені на офіційному сайті проєкту (Офіційний сайт проєкту):

- Виїзд із дитиною за кордон;
- Відповідальне батьківство;
- Право на аліменти;
- Стоп булінг;
- Стоп насильство;
- Право на виконання рішення суду;
- Маски-шоу стоп;
- Захист прав громадян України в Криму;
- Я маю право голосу;
- Права споживача;

- Громадський радник у кожному громаді;
- Права захисників;
- Податкова знижка;
- Освіта без хабарів;
- Право на землю;
- Право на субсидію;
- Як вирішити спір.

Пріоритетною тематикою інформаційних кампаній по роках було визначено:

- 2017 рік: права громадян у сфері доступу до правосуддя; захист прав власності; протистояння проявам корупції у вищих навчальних закладах (Офіційний сайт Звенигородської районної держадміністрації);
- 2018 рік: захист прав жінок та дітей; захист права на виконання рішення суду; захист прав аграріїв; захист прав громадян при взаємодії з правоохоронними органами (Офіційний інтернет-портал Печерської районної в місті Києві державної адміністрації). Відповідно до Указу Президента України 2018 рік оголошений Роком реалізації проєкту (Указ Президента України);
- 2019 рік: підвищення рівня правової обізнаності громадян щодо їх виборчих прав; захист прав жінок та дітей шляхом прийняття Закону щодо посилення відповідальності за несплату аліментів; формування нульової толерантності до випадків цькування в суспільстві та інформування про можливі механізми реагування на випадки булінгу та захисту постраждалих; захист жінок та дітей від домашнього насильства; захист права на безпечне довкілля; захист прав споживачів; протидія дискримінації (Офіційний сайт Міжнародного фонду Відродження).

Основними інформаційними каналами кампаній Міністерства юстиції України є вебсайт проєкту, соціальні мережі, месенджер Telegram, вебсайти органів виконавчої влади, Єдиний вебпортал Кабінету Міністрів України, традиційні канали комунікації.

Вебсайт проєкту «Я маю право!» Міністерства юстиції України (Офіційний сайт проєкту «Я маю право!») містить наступні рубрики: Головна, Про проєкт, Наші кампанії, Публікації (підрубрики: Роз'яснення, Статті, Консультації Міністерства юстиції), Заходи (підрубрики: Новини, Анонси), Медіатека, Отримати допомогу. Кожна з них містить відповідні інформаційні матеріали. Зокрема, загальну інформацію про проєкт, його мету представлено в рубриках «Головна», «Про проєкт». Остання містить посилання на нормативно-правові документи, які створюють підґрунтя реалізації проєкту. В рубриці «Наші кампанії» подано короткі інформаційні матеріали з кожного представленого напрямку інформаційної кампанії (усього 17). Рубрика «Публікації» містить посилання на роз'яснення і статті відповідно до тематики інформаційної кампанії. У рубриці «Медіатека» зібрані у PDF-форматі чотири уроки «Стоп булінг» та додаток до одного з них для учнів 4-8 та 9-11 класів; інформаційні картки «Споживач в мережі»; вісім випусків газети «Юстиція відкрита для людей» за січень-серпень 2019 року; буклети, брошури, плакати, чотири з яких англійською мовою (буклети «Я маю право голосу», «Послуги ЦНАП», «Маски-шоу стоп», «I HAVE A RIGHT_toolkit» тощо); плакати у форматі JPG («Стоп насильство», «Ставай присяжним», «Відповідальне батьківство» тощо); інфографіки у форматі PNG, JPG («Права захисників Транспорт», «Права захисників Земля», «Права захисників Грошова допомога» тощо) – всього 56 одиниць матеріалу.

Розміщені на вебсайті матеріали використовуються для проведення інформаційно-просвітницьких кампаній проєкту.

Вебсайт проєкту подає посилання на соцмережі «Фейсбук» (Офіційна сторінка проєкту Міністерства юстиції «Я маю право!» у Facebook), «Інстаграм» (Офіційна сторінка проєкту Міністерства юстиції «Я маю право!» в Instagram), «Твіттер» (Офіційний твіттер-акаунт Міністерства юстиції України), відеохостинг «Ютуб». На жаль, доступ до сторінки у фейсбук був тимчасово недоступний. В інстаграмі представлені матеріали

Всеукраїнського тижня з протидії булінгу загальнонаціонального правопросвітницького проекту «Я маю право!» (71 публікацій, 700 підписників, 38 підписок) (Офіційна сторінка проекту Міністерства юстиції «Я маю право!» в Instagram).

Найбільшу кількість інформаційних відеоматеріалів правопросвітницького характеру представлено на каналі «Ютуб» (Офіційний канал Youtube Міністерства юстиції України). Всі матеріали на цьому сайті розміщені на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 International. Сайт зареєстрований 3 березня 2014 року, кількість підписників 2,89 тис., кількість переглядів 445 823. Відеоматеріали сайту використовуються в рамках проведення інформаційних кампаній проекту. Зокрема, серед плейлистів – 54 відео телепрограма «ЯМП», 18 відео ЯМП.

У квітні 2018 року Міністерство юстиції презентувало Карту проекту «Я МАЮ ПРАВО!» (Єдиний вебпортал органів виконавчої влади України). Вона містить інформацію про мережі партнерських організацій, що беруть участь у реалізації проекту. Серед партнерів проекту – Мережа хабів громадянського суспільства, Мережа правового розвитку, Асоціація юридичних клінік, IREX – мережа бібліотек у громадах по всій території України в рамках проекту ПУЛЬС «Розробка курсу на зміцнення місцевого самоврядування в Україні».

За результатами реалізації правопросвітницького проекту «Я маю право!» було прийняте рішення про його продовження до 2022 року (Офіційний сайт Міністерства юстиції України). У 2017–2019 роках проектом було охоплено понад 15 млн. (36%) громадян по всій території країни. У 2019 році проект опинився серед 30-ти фіналістів міжнародного конкурсу «WorldJusticeChallenge 2019: AccesstoJusticeSolutions!», зважаючи на те, що він спрямований на визнання передових практик та успішних рішень у сфері правосуддя, які сприяють утвердженню верховенства права. Серед досягнень проекту за цей час: започаткування спільно з «GoGlobal» інтерактивних правових уроків англійською мовою для учнів 40 шкіл з різних областей України; запуск телевізійної програми «Я МАЮ ПРАВО!», яка надає роз'яснення з актуальних правових питань; проведення правопросвітницьких кампаній з прав людини в межах усіх областей України з розміщенням соціальних відео- та аудіороликів, зовнішньої реклами, розповсюдженням серед різних цільових груп населення, на підприємствах, організаціях, у навчальних закладах інформаційних друкованих та електронних матеріалів на правову тематику відповідно до актуальних соціально значимих тем (Офіційний сайт Головного територіального управління юстиції у Запорізькій області).

Висновки. Отже, досягнення у реалізації правопросвітницького проекту «Я маю право!» в цілому свідчать про ефективність обраної Міністерством юстиції України інформаційно-комунікаційної стратегії та заходів, проведених у рамках інформаційно-просвітницьких кампаній. Однак, низка питань потребують доопрацювання. Зокрема, забезпечення постійного доступу до всіх задіяних комунікаційних каналів; розміщення на сайті проекту узагальнюючих інформаційно-аналітичних матеріалів; регулярне оновлення і поповнення новими інформаційними матеріалами сайту проекту.

ДЖЕРЕЛАТА ЛІТЕРАТУРА

1. Арский Ю. М., Гиляревский Р. С., Туров И. С. Инфосфера. Информационные структуры, системы и процессы в науке и обществе : учеб. пособ. Москва : ВИНТИ, 1996. 267 с.
2. Брайант Д. Принципы успешной информационной кампании. *Менеджмент и менеджер*. 2008. № 3–4. URL: http://www.elitarium.ru/principy_ushpeshnojj_informacionnoj_kampanii/ (дата звернення: 02.01.2020).
3. Виноградова Є. А. Питання про роботу з «новими медіа» в стратегічній комунікації. *Державне управління*. 2013. № 41. С. 18–28.
4. Ермолович Е. В. Методы publicrelations в Интернете. *Человек. Культура. Общество*. 2010. № 12. С. 21–23.

5. Єдиний вебпортал органів виконавчої влади України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/ministerstvo-yusticiyi-prezentovalo-kartu-proektu-ya-mayu-pravo>.
6. Іванов В. Ф., Бугрим В. В., Башук А. І., Білан Н. І. Основи реклами і зв'язків із громадськістю: підручник. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2011. 432 с.
7. Іванов В. Ф., Волошенюк О. В. Медіаосвіта та медіа грамотність : підручник. Київ : Центр вільної преси, 2012. 352 с.
8. Іванов В. Ф., Дудко О. С. Журналістика в піарі та піар у журналістиці : навч. посіб. Київ : Грамота, 2010. 288 с.
9. Конституція України: Закон від 28 чер. 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр>.
10. Курбан О. В. PR у маркетингових комунікаціях : навч. посіб. Київ : Кондор, 2016. 246 с.
11. Моль А. Социодинамика культуры. Москва : Прогрес, 1973. 58 с.
12. Наказ Міністерства юстиції України №3743/7 від 09.10.2017 «Про затвердження Плану заходів Міністерства юстиції України з реалізації правопросвітницького проекту «Я МАЮ ПРАВО!» у 2017-2019 роках. URL: <https://minjust.gov.ua/files/general/2019/08/01/20190801112210-43.pdf>.
13. Наказ Міністерства юстиції України № 2633/5 від 22.08.2019 «Про затвердження Плану заходів Міністерства юстиції України з реалізації правопросвітницького проекту «Я маю право!» у 2020– 2022 роках». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v2633323-19>.
14. Організація та проведення соціальної рекламної інформаційної кампанії: метод. посібник / Т. О. Марочко, Є. А. Ромат, А. Я. Стрелковська, Т. Ю. Хімченко. Київ : Фенікс, 2007. 108 с.
15. Офіційна сторінка проекту Міністерства юстиції «Я маю право!» в Instagram. URL: [ihavearight_ua](https://www.instagram.com/ihavearight_ua).
16. Офіційна сторінка проекту Міністерства юстиції «Я маю право!» у Facebook. URL: <https://www.facebook.com/ihavearight1/>.
17. Офіційний інтернет-портал Печерської районної в місті Києві державної адміністрації. URL: https://pechersk.kyivcity.gov.ua/files/docs/proekt_mau_pravo.pdf.
18. Офіційний канал Youtube Міністерства юстиції України. URL: https://www.youtube.com/channel/UCjYKjQMvu7X7fmaMOIFQ_Zg.
19. Офіційний сайт Головного територіального управління юстиції у Запорізькій області. URL: <https://justzp.gov.ua/zahalnonatsionalnyj-proekt-ia-mayu-pravo-holosu/>.
20. Офіційний сайт Звенигородської районної держадміністрації. URL: <https://zvenrda.gov.ua/proekt-ministerstva-justicii-ukraini-ya-maju-pravo-09-48-32-12-04-2018/>.
21. Офіційний сайт Міжнародного фонду Відродження. URL: <https://www.irf.ua/prioriteti-proektu-ya-mayu-pravo-na-2019-rik-i-promizhni-rezultati-roboti/>.
22. Офіційний сайт Міністерства юстиції України. URL: <https://minjust.gov.ua/news/ministry/proekt-ya-mayu-pravo-prodovjeno-do-2022-roku>.
23. Офіційний сайт проекту Міністерства юстиції України «Я маю право!». URL: <https://pravo.minjust.gov.ua/ua>.
24. Офіційний твіттер-акаунт Міністерства юстиції України. URL: https://twitter.com/minjust_gov_ua.
25. Пашенцев Е. Н. Коммуникационный менеджмент и стратегическая коммуникация: современные технологии глобального влияния и управления. Москва : МЦСПИК, 2014. 472 с.
26. Почепцов Г. Г. Паблік рилейшнз : навч. посіб. Київ : КОО, 2000. 450 с.
27. Почепцов Г. Г. Сучасні інформаційні війни : підручник. Київ : вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2015. 497 с.

28. Пріпутніков О. А. Роль PR у сучасному світі. *Культура народів Причорномор'я*. 2005. № 74. Т. 2. С. 107–109.
29. Про внесення змін до Закону України «Про інформацію»: Закон України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, N 32, ст. 313). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2938-17>
30. Про доступ до публічної інформації: Закон України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 32, ст. 314) (ред. від 01.12.2019).URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>
31. Про інформацію : Закон України від 02 жовтня 1992 р. № 2657-ХІІ.(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 48, ст. 650) (ред. від 21.12.2019). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.
32. Про реалізацію правопросвітницького проекту «Я маю право!» у 2020-2022 роках:Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 липня 2019 р. № 552-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/552-2019-%D1%80>
33. Про схвалення Стратегії інформування громадян про гарантовані їм Конституцією та законами України права на період до 2019 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20 грудня 2017 р. № 1012-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1012-2017-%D1%80>
34. Рихлік В. Я. Політичний PR під час виборчого процесу. *Політологічні записки*. 2013. № 7. С. 110–119.
35. Тимченко О. С. Як створювати вражаючі соціальні інформаційні кампанії. *Practicum*. 2013. №3. URL: http://practicum.space/socialni_informaciyni_kampanii (дата звернення: 06.01.2020).
36. Тихомирова Є. Б. Зв'язки з громадськістю : навч. посіб. Київ : НМЦВО, 2001. 343 с.
37. Троценко О. О. Інформаційні акції та кампанії в роботі недержавних організацій. *Наукові здобутки студентів Інституту людини*. 2014. № 1. С. 9–18.
38. Указ Президента України «Про оголошення в Україні 2018 року Роком реалізації правопросвітницького проекту «Я маю право!». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361/2017>.
39. Чернозубенко П. О. PR в системемаркетинга. *Записки маркетолога*. 2011. № 10. URL: http://www.marketch.ru/notes_on_marketing/marketing_tactics/pr_marketing/ (дата звернення: 28.12.2019).

REFERENCES

1. Arskiy, Yu., Gilyarevskiy, R. & Turov I. (1996). *Infosfera. Informatsionnye struktury, sistemy i protsessy v nauke i obshchestve*. [Infosphere. Information structures, systems and processes in science and society]. Moskva: VINITI[inRussian].
2. Brayant, D.(2008). Printsipy uspeshnoy informatsionnoy kampanii [Principles of a successful information campaign]. *Menedzhment i menedzher – Management and manager*, 3–4, 38–44. Retrieved from http://www.elitarium.ru/principy_uspeshnojj_informacionnoj_kampanii/ [in Russian].
3. Vynohradova, Ye. (2013). Pytannya pro robotu z «novymy media» v stratehichniy komunikatsiyi [Questions about working with "new media" in strategic communication]. *Derzhavne upravlinnya – Governance*, 41,18–28 [in Ukrainian].
4. Ermolovich, E. (2010). Metody publicrelations v Internetе [Methods of publicrelations on the Internet]. *Chelovek. Kul'tura. Obshchestvo – Man. Culture. Society*,12, 21–23 [in Russian].
5. *Yedyny vebportal orhaniv vykonavchoyi vlady Ukrayiny* [Governmentportal]. Retrieved from <https://www.kmu.gov.ua/news/ministerstvo-yusticiyi-prezentovalo-kartu-proektu-ya-mayu-pravo> [inUkrainian].

6. Ivanov, V., Buhrym, V. & Bashuk A. (2011). *Osnovy reklamy i zv'yazkiv iz hromads'kistyuu* [Basicsofadvertisingandpublicrelations]. Kyiv: VPTs «Kyyivs'kyy universytet»[inUkrainian].
7. Ivanov V., Voloshenyuk O. (2012). *Mediaosvita ta media hramotnist'* [Media education and media literacy]. Kyiv: Tsentrvil'noyi presy [inUkrainian].
8. Ivanov V., Dudko O. (2010). *Zhurnalistyka v piari ta piar u zhurnalistytsi* [Journalism in PR and PR in journalism]. Kyiv : Hramota [inUkrainian].
9. *Konstytutsiya Ukrainy: Zakon vid 28 cher. 1996 r. № 254k/96-VR* [TheConstitutionofUkraine]. Retrievedfrom<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr> [in Ukrainian].
10. Kurban, O. (2016). *PR u marketynhovykh komunikatsiyakh* [PR in marketing communications]. Kyiv : Kondor [in Ukrainian].
11. Mol, L. (1973). *Sotsiodynamika kultury*.[Sociodynamique de la culture]Moskva : Prohres [in Russian].
12. *Nakaz Ministerstva yustytysii Ukrainy №3743/7 vid 09.10.2017 «Pro zatverdzhennia Planu zakhodiv Ministerstva yustytysii Ukrainy z realizatsii pravoprosvitnytskoho proektu «Ia MAIu PRAVO!» u 2017-2019 rokakh* [[«RegulationoftheCabinetofministersofUkraineonrealizationoflegalawarenessproject «IHAVEARIGHT!» in 2017-2019](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v3743-7)] Retrievedfrom<https://minjust.gov.ua/files/general/2019/08/01/20190801112210-43.pdf> [inUkrainian].
13. *Nakaz Ministerstva yustytysii Ukrainy № 2633/5 vid 22.08.2019 «Pro zatverdzhennia Planu zakhodiv Ministerstva yustytysii Ukrainy z realizatsii pravoprosvitnytskoho proiektu «Ia maiu pravo!» u 2020–2022 rokakh»* [[RegulationoftheCabinetofministersofUkraineonrealizationoflegalawarenessproject «IHAVEARIGHT!» in 2020-2022](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v2633323-19)]. Retrievedfrom<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v2633323-19>[inUkrainian].
14. Marochko, T., Romat, Ye.&Strelkovska, A. (2007). *Orhanizatsiia ta provedennia sotsialnoi reklamno-informatsiinoi kampanii* [Organization and conducting of social advertising and information campaign]. Kyiv: Feniks[inUkrainian].
15. *Ofitsiina storinka proektu Ministerstva yustytysii «Ia maiu pravo!» v Instagram* [The official website of the Ministry of Justice project «I have a right!» on Instagram]. Retrievedfrom [ihavearight_ua](https://www.facebook.com/ihavearight1/) [inUkrainian].
16. *Ofitsiina storinka proektu Ministerstva yustytysii «Ia maiu pravo!» u Facebook* [The official website of the Ministry of Justice project «I have a right!» on Facebook]. Retrievedfrom <https://www.facebook.com/ihavearight1/> [in Ukrainian].
17. *Ofitsiinyi internet-portal Pecherskoi raionnoi v misti Kyievi derzhavnoi administratsii*[The official web-portal of Pechersk district in Kyiv city state administration]. Retrievedfromhttps://pechersk.kyivcity.gov.ua/files/docs/proekt_mau_pravo.pdf[inUkrainian].
18. *Ofitsiinyi kanal Youtube Ministerstva yustytysii Ukrainy*[The official Youtube channel of the Ministry of Justice of Ukraine]. Retrievedfrom https://www.youtube.com/channel/UCjYKjQMvu7X7fmaMOIFQ_Zg[in Ukrainian].
19. *Ofitsiinyi sait Holovnoho terytorialnoho upravlinnia yustytysii u Zaporizkii oblasti* [The official site of the Main Territorial Administration of Justice in Zaporizhzhia region]. Retrievedfrom <https://justzp.gov.ua/zahalnonatsionalnyj-proekt-ia-maiu-pravo-holosu/> [in Ukrainian].
20. *Ofitsiinyi sait Zvenyhorodskoi raionnoi derzhadministratsii* [The official site of Zvenigorod district state administration]. Retrievedfrom <https://zvenrda.gov.ua/proekt-ministerstva-justicii-ukraini-ya-maju-pravo-09-48-32-12-04-2018/> [in Ukrainian].
21. *Ofitsiinyi sait Mizhnarodnoho fondu Vidrodzhennia* [The official site of the International Renaissance Foundation].

Retrieved from https://www.irf.ua/prioriteti_proektu_ya_mayu_pravo_na_2019_rik_i_promizhni_rezultati_roboti/ [in Ukrainian].

22. *Ofitsiyni sait Ministerstva yustytzii Ukrainy* [The official site of the Ministry of Justice of Ukraine]. Retrieved from <https://minjust.gov.ua/news/ministry/proekt-ya-mayu-pravo-prodovjeno-do-2022-roku> [in Ukrainian].

23. *Ofitsiyni sait proektu Ministerstva yustytzii Ukrainy «Ia maiu pravo!»* [The official site of the project of the Ministry of Justice of Ukraine «I have the right!»]. Retrieved from <https://pravo.minjust.gov.ua/ua> [in Ukrainian].

24. *Ofitsiyni twitter-akaunt Ministerstva yustytzii Ukrainy* [The official Twitter account of the Ministry of Justice of Ukraine]. Retrieved from https://twitter.com/minjust_gov_ua [in Ukrainian].

25. Pashentsev, E. (2014).

Kommunikatsionnyy menezhment strategicheskoy komunikatsiya: sovremennyye tekhnologii global'nogo vliyaniya i upravleniya [Communication management and strategic communication: modern technologies of global influence and management]. Moskva : MTsSPIK [in Russian].

26. Pocheptsov, H. (2000). *Pablik ryleishnz* [Public Relations]. Kyiv : KOO [in Ukrainian].

27. Pocheptsov, H. (2015). *Suchasni informatsiini viiny* [Modern information wars]. Kyiv : vyd. dim «Kyievo-Mohylianska akademiia» [in Ukrainian].

28. Priputnikov, O. (2005). Rol PR u suchasnomu sviti [The role of PR in the modern world]. *Kultura narodiv Prychornomor'ia* – Culture of the Black Sea peoples, 74(2), 107-109 [in Ukrainian].

29. *Pro vnesennia zmin do Zakonu Ukrainy «Pro informatsiiu»: Zakon Ukrainy* (Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR), 2011, N 32, st. 313) [On Amendments to the Law of Ukraine "On Information" Law of Ukraine]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2938-17> [in Ukrainian].

30. *Pro dostup do publichnoi informatsii: Zakon Ukrainy*. (Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR), 2011, № 32, st. 314) (red. vid 01.12.2019). [On Access to Public Information: Law of Ukraine, ed. From 01.12.2019]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17> [in Ukrainian].

31. *Pro informatsiiu : Zakon Ukrainy*. (Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny (VVR), 1992, № 48, st. 650) (red. 21.12.2019) [On Information: Law of Ukraine, ed. From 21.12.2019]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12> [in Ukrainian].

32. Pro realizatsiyu pravoprosvitnyts'koho proyecktu «Yamayupravo!» u 2020-2022 rokakh: Rozporyadzhennya Kabinetu Ministriv Ukrayiny vid 17 lypnya 2019 r. № 552-r. [About realization of the legal education project "I have the right!" in 2020-2022: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine of July 17, 2019 № 552-r.]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/552-2019-%D1%80> [in Ukrainian].

33. Pro skhvalennya Stratehiyi informuvannya hromadyan pro harantovani yim Konstytutsiyeyu ta zakonamy Ukrayiny prava na period do 2019 roku: Rozporyadzhennya Kabinetu Ministriv Ukrayiny vid 20 hrudnya 2017 r. № 1012-r. [On approval of the Strategy for informing citizens about the rights guaranteed to them by the Constitution and laws of Ukraine for the period up to 2019: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine of December 20, 2017 № 1012-r.]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1012-2017-%D1%80> [in Ukrainian].

34. Rykhlik, V. (2013). Politychnyy PR pid chas vyborchoho protsesu [Political PR during the election process]. *Politolohichni zapysky – Political science notes*, 7, 110–119 [in Ukrainian].

35. Tymchenko, O. (2013). Yak stvoryuvaty vrazhayuchisotsial'ni informatsiyni kampaniyi [How to create impressive social information campaigns]. *Practicum – Practicum*, 3. Retrieved from http://practicum.space/socialni_informaciyni_kampanii [in Ukrainian].

36. Tykhomyrova, Ye. (2001). *Zv'iazky z hromadskistiu* [Public Relations]. Kyiv : NMTsVO [in Ukrainian].

37. Trotsenko, O.(2014). Informatsiyni aktsiyyi ta kampaniyyi v roboti nederzhavnykh orhanizatsiy [Information actions and campaigns in the work of non-governmental organizations]. *Naukovi zdobutky studentiv Instytutu lyudyny* – Scientific achievements of students of the Institute of Man ,1, 9–18 [in Ukrainian].

38. *Ukaz Prezydenta Ukrainy «Pro oholoshennia v Ukraini 2018 roku Rokom realizatsii pravoprosvitnytskoho proektu «Ya maiu pravo!»* [Decree of the President of Ukraine «On announcement in Ukraine in 2018 The year of implementation of the law project «I have a right!»]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361/2017> [in Ukrainian].

39. Chernozubenko, P.(2011). PR v sistememarketinga [PR in the marketing system]. *Zapiski marketologa* – Marketer's notes,10. Retrieved from http://www.marketch.ru/notes_on_marketing/marketing_tactics/pr_marketing/ [in Russian].

АНОТАЦІЯ

У статті розкривається актуальна проблема забезпечення конституційних прав громадян України, зокрема, права на інформацію та на ознайомлення з механізмами захисту своїх прав у повсякденному житті. Суттєву роль в цьому процесі відіграє інформаційна діяльність органів державної влади, які несуть відповідальність за забезпечення громадянських прав мешканців своєї країни. З метою підвищення правової освіченості та інформування українців про існуючі законні механізми захисту їх прав 7 червня 2017 р. стартував загальнонаціональний правопросвітницький проєкт Міністерства юстиції України «Я МАЮ ПРАВО!». Його основним завданням є забезпечення громадян України інформацією про права, які гарантовані їм Конституцією та законами України, навчити ці права реалізовувати та захищати. Реалізація проєкту планується до 2022 року. Слоган проєкту: ЗНАЮ! ДІЮ! ЗАХИЩАЮ! Знаю свої права. Користуюсь ними і знаю, що треба робити, коли мої права порушують. Захищаю себе згідно з законами, а держава захищає мене і мої права. Для роз'яснення цілей даного проєкту та його реалізації Міністерство юстиції України широко залучає різноманітні інформаційні заходи, в ході яких відбувається інформування громадян і надаються конкретні рекомендації щодо захисту їх прав за найбільш актуальними проблемами. Залежно від актуальних правових потреб суспільства, в межах проєкту визначаються соціально значимі блоки захисту прав громадян, відповідно до яких проводяться інформаційно-просвітницькі кампанії. Аналіз діяльності Міністерства юстиції України з реалізації проєкту «Я маю право!» у 2017–2019 роках дозволив класифікувати проведені інформаційно-просвітницькі кампанії за масштабами їх реалізації та за цільовою аудиторією. Визначені інструменти їх реалізації, основні інформаційні канали кампаній.

Поширення правових знань у рамках проєкту сприяє залученню громадян до правової активності та правосвідомої поведінки. У 2017–2019 роках проєктом було охоплено понад 15 млн. (36%) громадян України. У 2019 році проєкт опинився серед 30-ти фіналістів міжнародного конкурсу «WorldJusticeChallenge 2019: AccesstoJusticeSolutions!», зважаючи на те, що він спрямований на визнання передових практик та успішних рішень у сфері правосуддя, які сприяють утвердженню верховенства права.

Отже, досягнення у реалізації правопросвітницького проєкту «Я маю право!» в цілому свідчать про ефективність обраної Міністерством юстиції України інформаційно-комунікаційної стратегії та заходів, проведених у рамках інформаційно-просвітницьких кампаній, хоча й потребують певного доопрацювання.

Ключові слова: громадська думка, інформаційний захід, інформаційна кампанія, інформація, комунікація, право, правопросвітницький проєкт

АННОТАЦИЯ

В статье раскрывается актуальная проблема обеспечения конституционных прав граждан Украины, в частности, права на информацию и на ознакомление с механизмами защиты своих прав в повседневной жизни. Существенную роль в этом процессе играет информационная деятельность органов государственной власти, которые несут ответственность за обеспечение гражданских прав жителей своей страны. С целью повышения правовой грамотности украинцев и информирования населения о существующих законных механизмах защиты их прав 7 июня 2017 стартовал общенациональный правопросветительский проект Министерства юстиции Украины «Я ИМЕЮ ПРАВО!». Основной задачей проекта является обеспечение граждан Украины информацией о правах, гарантированных им Конституцией и законами Украины, научить эти права реализовывать и защищать. Реализация проекта планируется до 2022 года. Слоган проекта: ЗНАЮ! ДЕЙСТВУЮ! ЗАЩИЩАЮ! Знаю свои права. Пользуюсь ими и знаю, что надо делать, когда мои права нарушают. Защищаю себя согласно законам, а государство защищает меня и мои права. Для разъяснения целей данного проекта и его реализации Министерство юстиции Украины широко применяет различные информационные мероприятия, в ходе которых происходит информирование граждан и предоставляются конкретные рекомендации по защите их прав по наиболее актуальными проблемами. В зависимости от актуальных правовых потребностей общества, в рамках проекта определяются социально значимые блоки защиты прав граждан, в соответствии с которыми проводятся информационно-просветительские кампании. Анализ реализации Министерством юстиции Украины проекта «Я имею право!» в 2017–2019 годах позволил классифицировать осуществленные информационно-просветительские кампании в соответствии с масштабами их воплощения и целевой аудиторией, на которую они направлены. Определены инструменты их реализации, основные информационные каналы кампаний.

Распространение правовых знаний в рамках проекта способствует привлечению граждан к правовой активности и правоосознанным нормам поведения. В 2017-2019 годах проектом было охвачено более 15 млн. (36%) граждан Украины. В 2019 году проект оказался среди 30-ти финалистов международного конкурса «World Justice Challenge 2019: Access to Justice Solutions», в связи с тем, что он направлен на признание передовых практик и успешных решений в сфере правосудия, которые способствуют утверждению верховенства права.

Таким образом, достижения в реализации правопросветительского проекта «Я имею право!» в целом свидетельствуют об эффективности выбранной Министерством юстиции Украины информационно-коммуникационной стратегии и мероприятий, проведенных в рамках информационно-просветительских кампаний, хотя и требуют определенной доработки.

Ключевые слова: общественное мнение, информационное мероприятие, информационная кампания, информация, коммуникация, право, правопросветительский проект.